

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsekelt díjak egyzsége szerint.

V. évfolyam.

Szászsebes, 1901. Szeptember 3.

49. szám

Az iskolai év elején.

Itt van szeptember havának az eleje s ezzel az iskola kezdete, nem nagy öröme a szünidő örömeihez szokott számos gyermeknek, de még kevésbé öröme sok szülőnek, mert ha van terhes gond az ember életében, úgy a gyermek nevelése bizonyosan az.

A kis gyermek alig várja, hogy megnőjjön s a nagyok sorobá jusson, azután alig várja a házasságot s ha már ez is megvan, akkor nincs edesebb kívánsága, mint hogy jöjjön egy kis szaporulat is a családi fészekbe. No az utóbbi, az megjön, gyakran még hivatlanul is és még olyan helyen is, a hol talán tulságos szívesen nem fogadják, mert a gólyamadár nem igen teketóriázik, hanem juttat a kicsinyekből ide is, oda is tehetsége szerint.

A kis gyermekek jöttével zajos lesz a csöndes hajlék s bár van bosszuság is elég, de még több a szülő öröme, midőn magzatja testi és lelki fejlődését szemlélheti, gögicselő hangjában gyönyörködhetik s ez az öröm zavartalanul eltart addig, míg a gyermek kicsiny és csak a szülői nevelésre szorul, de bezzeg megváltozik minden, midőn eljön az ideje annak is, hogy már most más is szóljon bele a nevelésébe és iskolába kell adni. Még hagyján ott, hol az iskola helyben van s így a gyermek idejének legnagyobb részét otthon tölti, mert

így nem csak hogy nem kell a vallás nehézségein átesni, de a neveltetés költségei sem olyan nagyok, hogy azok miatt az ember búsulásnak lógassa a fejét.

Bezzeg máskép van ott, hol a gyermeket ki a házból, a nagyvilágba kell vinni, hogy ott szivja magába a tudományokat. Itt már nagyobb gondok nehezedenek a szülők szívére és zsebére, kivált ha földi javakkal nincsenek valami dúsan megáldva. A házból kimenő gyermeket nem lehet csak amugy akárhogy az idegenbe vinni, oda első sorba jó ruha kell, mert a viseltesen csak a gondos anyai szem fedezi fel a hibát, míg az idegen az ilyen csekélységgel nem igen törődik. Kell azután egy csomó pénzről gondoskodni, a melyből a lakásnak, élelmezésnek kell kikerülni, mert valamint hogy régente még Krisztus urunk koporsóját sem őrizték ingyen, azonképen manapság sem lehet ingyen semmihez sem jutni.

Ilyen gondokból a sok halandó embertársunk közt talán aránylag legtöbb jut ki az erdészeti és vadászati altiszteknek, mert míg ezek egyrészt már csak állásukból és annak nehézségeiből kifolyólag szinte egyenest rá vannak utalva a családalapításra, addig másrészt lakásaik igen sok esetben nem csak egyes központi nagyobb helyektől is távol esnek s olyan helyekre köti lakásukat szolgálati viszonyuk, hol közelben nem hogy magasabb tanintézet, de még csak elemi iskola sincsen, melyben gyermekeiket legalább a legszerényebb köve-

telményeknek megfelelően neveltethetnék, természetesen tehát, hogy ha csak a teljes elvadásnak kitenni nem akarják, kénytelenek azoknak a házon kívül való neveltetéséről gondoskodni — ha lehet.

És ez a ha azután mindent megmagyaráz. Az erdészeti és vadászati altisztek javadalmazása ugyanis általánosságban véve annyira szerény, hogy még a legszerényebb megélhetésre is csak alig nyújt módot, ha pedig ezt még betegség okozta költségek, elemi csapások vagy más veszedelmek is megtámadják, akkor már a teljes nyomor áll be. Az ilyen viszonyok között lévő szülők azután természetesen nem igen gondolhatnak arra, hogy gyermekeiket idegen helyen, nagy költséggel iskoláztassák, hanem kesergő szívvel kénytelenek nézni azoknak szellemi hátramaradását, mert a csekély oktatás, a mit az iskolai tantárgyakból a szülő adhat gyermekének, vajmi csekély, először azért, mert hiszen a tanítás módszere előtte ismeretlen s így nem ismeri annak a módját, másodsor pedig az erdészeti vagy vadászati altiszt idejének, nem csak nappalának, de éjjelének is legnagyobb részét szolgálata veszi igénybe s így abból gyermekeinek nevelésére vajmi keveset szentelhet, a gyöngébb asszony pedig ha még tehetné is, akkor nem nevelheti úgy a korosabb gyermeket, mint a hogy kellene, mert ehhez többnyire hiányzik a kellő erélye, no meg a háztartás gondjai és néha a kisebb gyermekekkel való bajlódás szinte teljesen lefoglalják. Ki tudná megmondani, hogy ilyen szomorú viszonyok között hány kitűnő gyermekész megy veszendőbe s hány szülői remény száll füstbe?

Lapunk más helyén közöljük az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelésére a földművelésügyi ministeriumnál alakított segélyalapra vonatkozó közleményt, mely első tanuja annak, hogy az irányadó körök már régen felismerték azokat a nehézségeket, melyek az erdészeti személyzet gyermekeinek nevelésénél nyilvánulnak. Pedig ott csak az enyhébb bajt vették szemügyre, mert hiszen a tisztviselők legnagyobb része nem csak olyan helyeken lakik, a hol elemi, de többnyire olyanokon is, a hol magasabb tanintézetek vannak s így gyermekeik iskoláztatásának legalább egy részét a a házból eszközölhetik. Olyan tisztviselőt, ki

legalább az elemi iskolát otthon nem végeztethetné gyermekeivel, talán egyet sem lehetne felmutatni, mire pedig a gyermek felcseperedik, addig a szülő fizetése is emelkedik annyira, hogy némi áldozattal tovább is iskoláztathatja gyermekeit. Ennek ellenében hány olyan kincstári erdészeti altiszt van — most nem is szólva a más ágazatoknál szolgálókról — kinek gyermeke iskolát sohasem lát! Bizon itt lenne a legfőbb ideje az államhatalomnak erre is kiterjeszteni a figyelmét, hiszen honi törvényeink egyenesen parancsolják, hogy minden iskola-köteles gyermek okvetlenül beadandó az iskolába és a mely szülő ezt a kötelességet elmulasztja, szigorú büntetés alá esik. A „muszáj“ tehát megvan, de mi haszna, ha nincs meg a „lehet“? Már pedig a példabeszéd azt tartja, hogy nagy ur a „muszáj“ de a „nem lehet“ még nagyobb.

Itt önként előtérbe nyomul a kérdés, hogy azokból az ezrekől, melyekkel a fent említett alap rendelkezik, alapszabályainak némi kibővítésével nem lehetne-e egy pár morzsát az altisztek gyermekei nevelésére is juttatni?

Majd ha az egyesületünk megalakul, nekünk első kötelességünk lesz módot keresni az erdészeti és vadászati altisztek gyermekei nevelésének előmozdítására, mert azoknak sem szabad a sötétségben maradni a felvilágosodás korszakában!

Őz-síp és az őz hívása.

(Mutatvány a „Vadászat és Állatvilág“ című folyóiratból.)

I.

Mint a szarvasnál a bögési időben lőtt bika nagy élvezetet szerez a lövőnek, úgy az őz vadászatnak is egyik legkedvesebb és legidegfejtőbb formája a sipolás, úgy az itt elejtett bak lövése is rendkívül nagy örömet szerez annak, a ki jól tudja kezelni a sipot, mely a fiatal és az öregebb suta hangját adja vissza, ha szakértő kéz- és szájjal van a csalsíp.

Kevés ember ért a jó híváshoz, vannak, a kik levéllel is tudnak csalhangot hallatni, sőt egyenesen a levéllel való hívásból származik a sipolás, a német blattozásnak hívja, sőt gr. Eszterházy László úgy tudott a torkából csalhangot adni, hogy a három napig folyton torbézoló — szerelmeteskendő vén bak is úgy szaladt a hang irányának, mintha puskából lőtték volna ki, ez azonban — ez a ritka tehetség nagyon, de nagyon kevés embernek adatik meg, igen kevés ember ért hozzá.

A forgalomban lévő csalsipok hangjai nem minden sípnál állandók és ez a legnagyobb baj. Igaz, hogy a sípoláshoz jól értő vadász sípját otthon megpróbálja és ha a hang nem tökéletes, azt megstimmolja, de bezzeg, a kinek hallása nem zenei, az még azt sem veszi észre, hogy sípjá hangjában némi változás van.

Storez Mátyás udvari vadász, a ki az állatokat szeretettel, más részét még gyűlölettel figyeli meg, a ki annyi állatot tud szájával tökéletesen utánózni: kitűnő sípokot konstruált (melyek darabját 2 frtjával hozta forgalomba). Ezek a sípok valóban megfelelnek a fiatal és az öreg őz hangjának. Ezek a nagyszerűen megstimolt sípok eddigelé a legjobbak, melyeket hallottam. Olyan lehet ez a hang őzbakokra, mint mi reánk férfiakra a leggyönyörűbb női hang, női ének. A mint átjárja a mi sziveinket az igazi szép női hang, úgy járhatja át a bak őzek szívét is Storez Mátyás csalsipjának hangja, mert az őzbakok, mint az örültek ugranak az ő sípjára és az ő ügyes hívására.

Természetes, hogy tudnunk, ismerni kell a helyet, a hol bakunk áll; ismernünk kell magát a don Juant is, kit be akarunk csapni az őzek Blahánéja hanjával, szóval tudnunk kell mindent, hogy a becsapás teljesen sikerüljön.

Ugy látszik, hogy minden szerelemre van építve, nemcsak az emberek között, hanem az állatoknál is; bizonyára mindnyájan egyformán vagyunk. Ki ne érezte volna már, hogy a szive majd hogy ki nem szakad, a fejét meg majd szétyeti az odatóduló vér; az egész szervezet meg van gabajodva, ha erőt vesz rajtunk a szerelem, pedig hála Isten mi vadászok talán más masszából is vagyunk gyurva, mint a szegény, közönséges emberek, mert mi még 70—80 éves korunkban is nagyon tudunk szeretni, pedig ez nem jágerlateinoskodás.

Igy van az a szegény őzecke, fürjecke is. Ki ne látta volna ez utóbbit, ennek a szerelme igazán mesés. Ha hallja aranyos kis menyecskéje hangját, először csak válaszol 100—150 lépésről a gyöngye kis hangra, később, de nem is később, hanem $\frac{1}{2}$ perc múlva úgy repül az édes hang felé, mint a kilőtt puskagolyó. Ha ügyes a csalogató, úgy a 10—15 lépésnyire lévő kis fürjgavallér majd megfullad a folytonos vá-vá-kolásban; ilyenkor már nem tud pitypatyolni, folytonosan csak vá-vá-kol, szalad a képzelte szerelemhez, utjában minden kis göröngyöt megölel, megcsókol szeretkezik vele, mert nem bírja kis szive az óriási szerelmet, míg végre a kerített háló alatt van. Szerelmi ömlengéséből a reá dobott göröngy ébreszti föl. Repülne szegényke, de már késő, minél jobban igyekeznék elmenni, annál jobban belekeveredik a hálóba; nincs mentség, elmondhatja — hogy keresd az asszonyt.

Igy vannak az őzek is, a szerelem hajtja őket be a végveszedelembé, ők sem okosabbak, mint a fürjek, fajdkakasok vagy akár jó magunk. Egyformák vagyunk mindannyian. A bordal azt mondja: „Addig boldog a szived, a mig szeretni tud“. Bizony ez igaz is, de a

sok veszedelemre, a mit az őzeknek, fürjeknek, meg magunknak is, az asszonyok szereznek, a tótnak van legjobb közmondása, a mely így kezdődik, hogy „K. k. . . .“ stb.

Az őzeknek most van a legfőbb ilyen idejük, ajánlhatók a Storez-féle Hubert-sípok.

II.

Ha kipuhatoltuk, hogy az őzbak hol tartózkodik — óvatosan és jó széllel a hívás helyéhez közeledünk. A hívás helyét úgy választjuk meg, hogy fegyverünket az alkalmas pillanatban fenakadás nélkül használhassuk; miután igen sokszor előfordul, hogy a bak már a második fuvásra rohamlépésben vág be, a les hely olyan legyen, honnan kilátásunk van és így elég korán észrevehessük a közeledő bakot, mely többnyire a legnagyobb óvatossággal jön. Hívás után legnagyobb csendben várjunk be 2—3 percet és azután újból fogjuk meg a sípot.

Az őzsípot úgy vegyük szánkba, hogy a felső ajak a síp átlukasztott részét elzárja, kiálló részét pedig fogjuk összezsukott marokba, fujjunk azután bele egy gyors, rövid „lökést“, hogy pii hangot kezdjen, mire a középső- és gyűrűs ujjunkat kissé felemelve a „lökés“ végén a vagyis „piiä“ hangot kapunk.

Első fuvás piiä előre, piiä jobbra, piiä balra, most egy percnyi csend. Ezt kétszer-háromszor lehet így megismételni, a mire 5—10 perczig megállunk, miután főleg az öregebb bakok nagy óvatossággal és lassabban közelednek, főleg az üzekedés vége felé.

Ha azt gondoljuk, hogy a bak közel áll, akkor éppen úgy hívjuk, mint előbb, azon külömbiséggel, hogy balkarunkat kabátunkkal együtt kissé felemeljük és kabát alól fujunk, mi által a hang kissé gyengébb, tompább és olyanforma lesz, mintha az messzebről hallatszanék.

Az őzet legjobb golyóval löni, mert a sörétlövést nagyobb távolságról elviszi és így, ha nincs alkalmas kutyánk, rá nem akadunk. Miután ez a nemes vad főleg meleg időben ugrik a legjobban, s miután éppen ekkor 2—3 óra alatt megromlik, nagyon helyesen cselekszünk, ha mindég kutyát viszünk magunkkal, vagy valahol a közelben ilyennek kéznél létéről gondoskodunk.

Hangos.

Erdőtisztek gyermekeinek neveltetési alapja.

1893-ik évben a földmívelésügyi miniszterium nemesczélú alapítványnak rakta le fundamentumait: az erdőtisztek gyermekei neveltetési alapjának. Most, mikor az állami tisztviselők egzisztenciájának kérdései megbeszélés és orvoslás tárgyát képezik: nem minden haszon nélkül jár rámutatni erre az országos alapra, nemes intenczióira, a formákra, a melyek nyomán az alap mind tekintélyesebb jelleget ölt s valóban annak a tisztviselői osztálynak osztatja súlyos gondját, me-

lyet gyermekei neveltetésének kérdése tépő gondok közé juttatna.

Tudjuk, hogy az erdőtisztek legnagyobb része oly helyeken lakik, hol nemcsak középiskolák, de gyakran magyar tannyelvű elemi iskolák sincsenek. Kincstári erdőink legjava nem magyar vidéken terül. A kincstári erdők tisztjeinél az a kérdés, miképpen iskolázza gyermekeit, jóformán akkor kezdődik, mikor gyermeke tanköteles éveibe lép. Azért nagyon sok helyen a kincstári erdészlak egy szobája maga az iskola: a betűvetés, az elemiek ismeretét itt tanítják édesapák, gondos anyák gyermekeiknek. És ha már az elemi iskolázás ily súlyos gondokat akaszt az erdőtisztre, mennyivel égetőbb a kérdés, mikor gyermekei középiskolába kerülnek. Mióta Darányi vezeti földmívelésügyünket, kétségkívül sok böles intézkedés történt az állami erdőtisztek fizetési és előbb lépési viszonyainak rendezésére, de még mindig nem áll az erdőtisztek javadalmazása ott, hogy — különösen ha nagyobb családdal áldja meg őket a jó Isten — valamennyi gyermekét idegenbe adhatná és neveltethetné. Azért a nemesczélú alap veszi le ezt a terhet a gondba borult szülők vallairól és az erdőtisztek meleg hálával emlegetik azt a szeretetteljes gondozást, mely az alapot az amugy is folyton fokozódó igények kielégítése mellett oda képesíti, hogy mind több és több gyermek ebből az alaphól nyer segítséget, hogy tanulmányait végezze.

Az alap pedig oly jövedelmekből gyarapodik, melyek nem a közadózás filléreiből valók. Mert ennek a nemesczélú alaphoz bevételi forrásai a következők:

1. A kincstári erdőkből eladott fa és más anyagok vásárlói, az erdészeti bértárgyak bérlői a vételár, vagy haszonbér után, más vállalkozók pedig a kereseti összeg után az alap javára két százalékot fizetnek, de csak akkor, ha a kereset 200 koronát meghalad. Husz koronától kétszáz koronáig az alapot illető járulék mindössze 20 fillér. Jövedelme még az alaphoz:

2. Az államerdészet szolgálati kötelékében álló erdészeti közegekre szolgálati uton kirótt birságok, vagy büntetéspenzek;

2. az alaptőke kamatai és

4. önkénytes adományok, esetleg állami segély.

Látni való, hogy a nemesczélú alapot, hogy úgy mondjuk, indirekt módon növeljük és ebben a szolgálati ágban működő tisztviselőknek legsúlyosabb gondjai oszlatásáról az állami tevékenység nem a rendes budgetben gondoskodik, a minhogyan az alap, jóllehet állami kezelés és ellenőrzés tárgya, bizonyos autonóm kezelési jogokkal bír, a mennyiben a földmívelésügyi miniszter fennhatósága alatt kilencz tagu bizottság, melynek elnöke az országos főerdőmester, intézi ügyeit. Az alap vagyonának pénztári kezelését a földmívelésügyi miniszterium főosztályának házi pénztára és a külső erdészeti pénztárak, az ellenőrzést pedig a miniszteri számvivőség erdészeti csoportja, illetőleg a külső erdészámvevőség gyakorolják. Az évi jövedelem-

nek négyötöd részét minden évben segélyezésre fordítják, az egyötöd részét pedig állampapírokba fektetve, tőkésítik. A segélyezésnek ez a módja is szabályokhoz van kötve, hogy a kiosztandó segélyek kétharmad részét fiuknak, egyharmad részét leányoknak adományozzák. A segélyeket mindig egy évre engedélyezik. A kérvényeket a kilencz tagu intéző-bizottság tárgyalja, megállapodásait jegyzőkönyvbe foglalja, a segélyeket pedig a földmívelésügyi miniszter engedélyezi.

Mióta az alap fönnáll vagyis 9-ik évében több mint ezer erdőtiszt gyermekének neveltetéséhez járult a jótékony alap segítségével. És pedig:

1893-ban	45
1894-ben	84
1895-ben	104
1896-ban	126
1897-ben	116
1898-ban	118
1899-ben	124
1900-ban	130
1901-ben	153

S már a múlt év végén az alap vagyona 113.303 korona volt, pedig mint előbb jeleztük, az alap bevételeinek négy ötöd részét segélyezésekre fordítják minden évben.

Egy gyermeknek a rendes körülmények között 200 korona neveltetési segélyt engedélyeznek, rendkívüli körülmények között, vagyis teljes vagyontalanság esetén, vagy ha a segélyt arra kéri, a mennyiben az alap jövedelme megengedi, 300—400 korona segély is utalványoztatik. A fiu gyermekek közül azok részesülnek segélyben, a kik államérvényes bizonyítványok ki szolgáltatására jogosított felső erdészeti tanintézetben tanulnak, a leányok közül pedig azok, a kik leányiskolákat, vagy női tanítóképzőket látogatnak. Természetesen megkívánják, hogy a kik a segélyt élvezik, azok iskolai előmenetele megfelelő legyen.

Ezekben ismertettük ezt a nemes czélú alapítványt, mely rövid fennállása óta is mennyi jeles fiatal ember, leány neveltetését biztosította és melynek kifejlődése, gyarapodása mind jobban képesíti az alapot, hogy humánus rendeltetését a növekedő szükség szerint kifejlessze. A mivel pedig az érdekelt kereskedő-, bérlő- és vállalkozó-osztály ez alaphoz járul, azt szeretettel teszi, mert tudatában van, hogy egyikét végzi filantropikus legszebb kötelességének és annak a tiszteltetreméltó osztálynak jótékony alapját siet öregbiteni, melynek gyermeknevelés kötelességei a legsúlyosabb gondokat okoznak.

Nemes lélekből fakad az idea és nemes, nagy-szívű férfiú az ő ismert gyengédségével és mindenre kiterjeszkedő figyelmével van azon, hogy ez az alap gyarapodjék, fejlődjék, céljainak szolgáljon s rendeltetése szerint minél több derék polgárt neveljen a hazának. Éppen e napokban publikálták is, hogy hogyan és milyen neveltetési járulékokat kaptak a kincstári erdőtisztek gyermekei. Ebből is láttuk, hogy az alap

szetosztásában a vezető elv az volt, hogy a nevel-tési járulék olyan legyen, mely a folyamodónak gyer-két a tisztes nevelés feltételeihez juttassa.

LEVELEZÉS.

Alsó-Köröskény (Nyitra m.)

Tekintetes szerkesztő úr!

Bocsánatot kérek úgy a szerkesztő urtól, mint lapunk tisztelt olvasóitól, hogy látszólag pusztán csak magamat érdeklő dolgok leírásával foglalom le idejü-
ket és figyelmüket. Még egyszer hangsúlyozom, hogy ez csak látszólag magán ügy, mert ha jobban a mélyire tekintünk a dolognak, látni fogjuk, hogy ez ismét csak újabb adat ahhoz, hogy néha milyen nehezen vagyunk képesek egy-egy baleset nyomoruságos helyzetünkben elviselni. Az én szomorú esetem a következő:

Szeretett nőmet ezelőtt mintegy 14 évvel beteg-ség támadta meg, melyet - - sajnos - a legnagyobb áldozatok árán sem sikerült elenyésztetni, mert az las-san bár, de annál ádázabban rágódott szervezetén, míg végre szellemi világa teljesen megtört s az utolsó időben üldözési mániában kezdett szenvedni s utoljára is kénytelen voltam őt egy gyógyintézetben elhelyezni. Itt nem mulaszthatom el dicsérőleg kiemelni, hogy fe-
lettes hatóságom, melyhez fordultam, ebben a legkész-ségesebben segítségemre volt.

Most már három gyermekemmel - egy 4 éves fiú és két 7 és 12 éves leány - magamra maradtam s ezek bizon ha nem is anyai, de mindenesetre asszonyi kéz gondozására szorultak, annyival is inkább, mert én magam időm nagy részét a házon kívül szolgálatom-nak vagyok kénytelen szentelni s kevés gondot fordít-hatok háztartásomra és gyermekeim nevelésére, nem maradna tehát egyéb hátra, mint házvevetőnőt fogadni. Igen ám, de egy körületi erdőőr javadalmazása tudva-
levőleg nem elég nagy ahhoz, hogy abból még ilyen kiadás is fedezhető legyen. Ilyen szomorú viszonyok mellett más módot kell keresnem, mely által magamon segítve, egyuttal esetleg másokon is segíthetnék.

Arra gondoltam, hogy legcélszerűbb lenne egy olyan erdészeti altiszti elhagyott özvegy nőt keresnem, ki csekély nyugdíjából alig élhet s ilyet vennem magam-hoz háztartásom vezetésére, még ha esetleg egy-két gyermeke volna is. Így az illető mentve az élet gondjaitól, szerény nyugdíját megtakaríthatná és rajtam is segítve lenne, mert az illető, esetleg gyermekeinek ellátásán kívül más fizetést adnom nem kellene.

Felkérem ennél fogva lapunk tisztelt olvasóit, hogy ha olyan erdészeti altiszti özvegyet ismernének, ki feltételeimet elfogadni hajlandó lenne, erről engem értesíteni sziveskedjenek (czim: Alsó-Köröskény, u. p. Ivánka, Nyitra megye).

Midőn végül a szerkesztő urat soraim közlésére kérnem, szívélyes üdvözlettel vagyok igaz hive

Pirchann Fridolin

ker. erdőőr.

Különfélek.

Orvvadászok és erdővédek harca. A Vadász Lap közli a következő hirt: Edelényből jelentik, hogy Koburg Fülöp herczeg erdőhivatalának már régibb idő óta gyanuja volt egy orvvadász társaságra, a mely Trizs községbeli parasztokból állott és rendszeresen üzte a vadászatot az edelényi uradalom erdejében. A gyanura az adott alapot, hogy erről a vidékről több mint hatvan őzet és szarvast adtak fel apránként a fővárosi központi vásárcsarnok részére. A trizsi erdőségekben az össz-pontosított erdővédek július 26-án élénk lövöldözést hallottak s a hang után haladva csakhamar szemben állottak az orvvadászokkal. A tiztagú orvvadász csapat a fegyverek átadását kívánó felszólításra lövésekkel felelt, mire az egyik erdővéd egy lövéstől találva össze-rogyott. Erre a többi erdővéd visszavonult s az edelényi csendőrállomásra szaladt feljelenteni az esetet. A csendőrség az erdővédek segítségével csakhamar bekerítette az orv-vadászokat s mikor megvasalva őket igazolásra szollították fel a vezetőjüket, egy 21 éves urias külsejű fiatalember állott elő és pirulva vallotta be, hogy a gömörmegyei Tornallyáról való, a hol egy előkelő földbirtokos családnak a gyermeke. Az eset, melyet még az a körülmény is súlyosít, hogy a vadászat tilalmi időben történt, élén fel-tűnést kelt Gömör és Borsod vármegyében.

Örökös haldoklás. Francziaországban, Tillysur-Seuller falucskában él egy szegény leány, parasztszülők gyermeke. Rose Savarynak hívják, s teljes tizennégy esz-tendeje be nem hunyta szemét és nem evett semmit. Az egyetlen szilárd táplálék, amit gyomra megbír, a szentelt ostya. Tizennégy esztendő óta halálos kórral viaskodva fekszik fehér ágyán s meggyötört idegzete borzasztó ki-nokat szenved. Emésztőszervei egyáltalán nem működnek. Reggelenként egy kanálnyi tejes kávé kkp a beteg s ez az egész napi tápláléka, de sokszor ezt sem veszi be szervezeté. A falu népe csodájára jár a sajátságos beteg-nek s mindinkább hívő ajkak a csodatételeknek száma. Amelyeket például, hogy öt évvel ezelőt egyszerre csak hirtelen megvakult Rose. Tizenhárom hónapig volt tökéletesen vak, a mikor a tilly-i pap azt tanácsolta, hogy áldozzék meg Jeanne d'Arc emlékére. A vak meg-fogadta a tanácsot s mihelyt megáldozott, épp oly egy-szerre tért vissza látótehetsége, mint ahogy meglepte a vakság. Az egész környék csodatevő szentnek tekinti a szegény szenvedőt, aki átszellemült arczzal, mosolyogva türi fájdalmait.

Orosz főerdőtanácsos tanulmányutja ha-zánkban. Az orosz kormány hazánk erdészeti tanulmányozására egy magasrangu erdészeti főtisztet kül-dött ki, Wladimir Nikolajevits Kozolin, a krimi félsziget, Kerzon kormányzósági főerdőtanácsos személyében, ki néhány hét óta utazza be hazánkat. E célból a magyar földművelésügyi minisztérium Schmidt Károly központi erdőmestert rendelte ki melléje kísérről és tolmácsul, kinek kalauzolása mellett először a selmecbányai erdész-akadémiát tanulmányozta. Onnan a fővárosra át a mező-hegyesi állami gazdaságot tekintette meg, hol különösen a ló és szarvasmarhaállományt dicsérte. Innen a hirneves lippai erdészeti hivatal látogatására indult, hogy a Maros-menti áradványos talajon teljesített mesterséges erdősité-seket tanulmányozza. Itt Barlay Sándor főerdőmester, Röhrich Marton főerdész és Molcsányi csálai erdőgond-nok kíséretében három napon át a glogováczi, mondor-

laki, csicseri és csálai erdőket járták be és az itt tapasztaltak fölött az orosz szakfőrfiu teljes elismerését fejezte ki. Aradon kísérőitől elbucszott, ismételten hálás köszönetének adván kifejezést, kijelentette, hogy a magyar nemzet kulturális viszonyairól oly látkört nyert, miről eddig halvány fogalma sem volt.

Uralkodók postája. A párisi *Matin* érdekes statisztikát közöl arról, hogy Európa uralkodói hány levelet kapnak naponta. A pápának naponként 22.700 levelet visz a posta. A vatikán irodáiban negyven hivatalnoknak egyéb dolga sincsen, mint hogy a pápa levelezését átnézzék. Edvárd király naponként 3000 ujságot és 100 levelet kap. Az orosz császár és a német császár csak 600 levelet kapnak naponta. Vilmos császár és Edvárd király a levelek javarészét önmaguk nézik át. A német császár még a válaszokat is elolvassa. Az olasz királynak 500 levelet hoz a posta mindennap. Ferencz József királynak háromszázat, Vilma királynőnek ötvenet. A legkellemetlenebb leveleket a monakói fejedelem kapja. Naponként legalább hetven ember kér tőle pénzt kölcsön. Hogy hány kap is pénzt, arról nem szól a statisztika.

Erdőőrök és vadőrök vizsgálata. Október 14-én és a következő napokon tartják meg az idej erdőőri vizsgálatot: Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, Máramaros-Szigeten, Debrecenben, Kolozsvárott, Székely-Udvarhelyen, Brassóba, Nagy-Szeben, Temesvárott, Zomborban, Pécsen és Szombathelyen. A vadőri vizsgálat az erdőőri vizsgálattal kapcsolatosan október 14-én lesz: Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsvárott, mindenütt a vármegye székházában. A vizsgálatra jelentkezők október 1-éig nyújtathatják be kellőképpen fölszerelt kérvényüket az illetékes királyi erdőfelügyelőhöz.

Szabad-e nyitott ablak mellett aludni. Erre a kérdésre nem lehet egyszerűen igennel vagy nemmel felelni. Annyi bizonyos, hogy levegő, sok levegő kell abban a szobában, ahol az ember életének egyharmadát tölti el. S ha valamikor, akkor éjjel kell a jó levegő a szobában. S az éjjel levegője sokkal tisztább, pormentes és fűs nélküli. S még sem ajánlatos mindenkinek a nyitott ablak mellett való alvás. Az egészséges, felnőtt ember is csak úgy teheti, ha már a meleg időszakban szokik hozzá. Gyermeknek éppen nem ajánlatos éjjel a nyitott ablak. Olyanok, akik napközben keveset járnak, nagyon jól teszik, ha megszokják a nyitott ablak mellett való alvást. Azonkívül szabályozni is lehet az ablakot. Az időjárás szerint kevésbé vagy jobban lehet kinyitni, spanyolfalat lehet eléje tenni. Kiváló hatása van tüdőbetegeknél az éjszaka nyitott ablaknak. Mert, ha van betegség, amelyek gyógyításánál a leghatalmasabb faktor a levegő, úgy az bizonyára a tuberkulózis.

Bogáreső és békaeső. Sok ember bizonyára csodálkozva olvasta a hirt, hogy a minap Szentesen bogáreső esett. Még hihetlenebbnek hangzik, hogy Amerikában néhány héttel ezelőtt békaeső volt. Elképzelhető mennyire meglepődtek e ritka természeti tűnemény tanúi, a mikor a várvavárt hűsítő zivatar helyett különös bogarak, vagy zöld békák potyogtak le az égből. Régi krónikákban sok hasonló tűnemény van följegyezve. Pelties elmondja, hogy 1835-ben Ham-nál békák potyogtak a fejére. 1869 január 29-én éjjel Szavojában havazott s masnap a havon sok élő rovar-lárvát találtak, a mely bizonyára nem a föld alól bujt ki, mert az előtte való napokon nagy volt a hideg. A lárvákat megvizsgálták s kiderült, hogy olyan bogárnak lárvái a mely csak a francia erdőkben él, tehát onnan hozta őket a szélvihar.

Az ó-korból származó írásokban is történik említés hasonló jelenségekről. Így Chersonban állítólag három napig hullt az égből. Athenaeus szerint Kis-Ázsiában annyi beka hullott alá, hogy az utcákat teljesen ellepte. Varró említi, hogy Galliában egy város lakosságát az égből lehullott számtalan beka elűzte házaiból. Gyakoribb a sáska-eső, míg cserebogár-esőt csak egyetlen egyszer, 1804-ben figyeltek meg a zürichi tó mellett. Angol meteorológiai lapok jelentése szerint 1898-ban Essex grófságban szén-eső volt. Nether Priors mellett a forgószél roppant nagy mennyiségű szénát kapott föl, a mely három mérföldnyire Nether Priorstól lassan aláhullott és lerakódott a házakra és fákra.

Halálos ugrás. Besztercebányán a napokban halálos szerencsétlenség történt. Balázs Pál főerdőmester a zólyommegyei Péteribe akart menni, hogy a vasárnapi bémálásnál a kegyuri széket hivatalosan képviselje. Az ut egy részét vonaton tette meg. Garam-Hidvégtől kezdve kocsin folytatta az útját. Péterinél egy szegény asszony kéredezkedett a kocsijára. A főerdőmester felvette, sőt utasította a kocsisát, hogy hajtson az asszony lakására. A mikor a kocsi odaért, az asszony a lovak közé ugrott, amitől a lovak megbokrosodtak és örült száguldással elragadták a kocsit. Balázs kiugrott a kocsiból, de oly szerencsétlenül esett, hogy a koponyájának hátsó részét teljesen összezúzta. Beszállították a péteri erdész-házba, ahol nemsokára kisenvedett. A főerdőmester halála nagy részvétet kelt Besztercebányán.

Gyümölcsbor. Amióta szőlőinket a filloxera föltartóztathatlanul pusztítja, hazánk közgazdasági életében a gyümölcstenyésztés és értékesítés nagyfontosságúvá lett. A régi jó időkben talán csak a fűzfalmát termelő tót atyáknak kívántuk oda az alma-bort, de ma már kellő szőlőbor hiányában mi is belekóstolunk a gyümölcsborba, mely nem is olyan rossz, mint a minőnek első tekintetre hiszszük. Aki szereti a gyümölcsöt, mért ne szeretné és ihatná meg annak a levét is, a bort, mely a mellett, hogy jó ízű, igen egészséges is legkönnyebben csinálhatunk bort almából. Így almaérés idején folszedjük és gyűjtjük az erőfélben lévő gyümölcsöt, míg egy bizonyos mennyiség egybegyűlt; a termést leszedve vagy egy hétig rakáson hagyva utóérni engedjük. Ekkor az alma fölmosandó s a férges és rothadó részekről megtisztítandó: egy tisztán kezelt faedényben fölaprítva jól összezuzandó. Az így összezuzott almát egy éjen át állni hagyjuk, hogy csersavat vegyen föl és levét jobban leadja. Egy éji állás után a mustot sajton vagy egyéb alkalmas módon kinyomjuk. Ha az alma savanyu volt, úgy célszerű a nyers, szinte savanyu must kellő megédesítésére cukrot vagy ami még jobb és olcsóbb (már tudniillik akinek van), mézet használni, még pedig úgy, hogy a megfelelő édesvizet a kinyomott almátörkölyre öntjük s állni hagyjuk rajta többszöri megkeverés mellett akár 24 óráig is s csak azután sajtoljuk ki ismét. A másodszor nyert édesvizes mustot összeegyeztjük az először nyert musttal s tisztára mosott hordóba teszszük, hol kellő hőfok mellett csakhamar erjedésnek indul. Hogy az eceterjedéstől alamaborunkat megóvjuk, állandóan tiszta vizesruhával tartjuk fődve a hordó száját. Pár napi erjedés után már iható a csipős bor. Teljes kiforrás után pedig nyertünk eléggé élvezhető és egészséges gyümölcsbort, melyben nótá ugyan kevés — de az almának ily módon való értékesítéséből annál több hasznunk van.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Erdőőri állást keres vagy cserél egy 27 éves, sikerrel szakvizsgázott egyén, ki ebben a szakmában növekedett fel. Teljesen jártas az erdészeti és vadászati teendőkben, vizsla és tacskó idomításban. Kiszolgált katona; rom. kath., beszél magyarul. Szolgált mint udvari vadász és uradalmi erdőőr, miről jó bizonyítványai vannak. Mostani állása 3 havi felmondási időhöz lévén kötve, új szolgálatot csak a jövő év elején vállalhat. Címe a lap szerkesztőségénél tudható meg. 2-3.

Jobb erdőőri állást

keres egy erdőőri szakvizsgával bíró 29 éves, nőtlen egyén, ki a magyar, német és szláv nyelvet egyaránt beszéli. Az, a ki őt ilyen álláshoz juttatja, 100 korona jutalomban részesül. Szíves ajánlatok alulírotthoz küldendők.

Hölbling János
Zólyom-Radvány.

2-3.

Őszi vetésre

mindennemű erdészeti magot ★ ★ ★ ★ ★

kocsányos és kocsánytalan

VALÓDI SLAVONIAI

TÖLGYMAKKOT

szokott jó minőségben szállít a

MAGYAR FENYŐMAG-PERGETŐ-GYÁR

FARAGÓ BÉLA Zala-Egerszeg.

Kitüntetve diszoklevél, arany és ezüst érmekkel. Legutóbb a párisi világiállításán ezüst éremmel.

SKABA KÁROLY H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, sarkantyukban, vadász, vivó és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig ráktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

CSOMOR KÁLMÁN

szőlő-nagybirtokos, Gyöngyösön,

Tisztelettel értesitem, hogy a saját termései **dinnye- és paradicsom-szállítást** megkezdem.

Nemesfaj görögdinnye kiloja —.08 fillér.

sárgadinnye „ —.10 „

Paradicsom „ —.10 „

A **csemege-szőlő-szállítását** augusztus hó 20-án kezdem, és pedig:

Mézédes fehérszőlőt kilonként —.40 fillér.

Othelló „ kilonként —.36 „

Fehér és piros chasselles kilója —.50 „

Muskolatifajok „ —.54 „

Szőlőim a neves visontai hegyen termettek, s így zamatosak és édesek.

Ha a fent említettekből egyszerre egy métermázsánál nagyobb rendelés tételik 10%-tőlival olcsóbban számítom.

A kosarak a gyöngyösi indóházánál, ha jókarban bérmentve 8 nap alatt megérkeznek, a felszámított árban visszavétnék.

A szállítás a pénz előleges beküldése, vagy utánvét mellett eszközöltetik.

A megrendelésnél a nevet, lakást, utolsó postát vagy vasuti állomást tisztán olvashatóan kérem kiírni.

Tisztelettel

Csomor Kálmán,
szőlő-nagybirtokos.

KÉRELEM!

Tisztelettel kérem hazánk erdészeti altiszt Urait, hogy ha vidékükön **vadgesztenyét, fekete- és luczfenyőtobozból** legalább 100 métermázsányit kiállítani avagy szállítani tudnának, azt velem tudatni szíveskedjenek. Alapos utbaigazítással szívesen szolgálok.

FARAGÓ BÉLA,

A magyar Fenyőmag-Pergető-Gyár tulajdonosa
Zala-Egerszeg.

TÁBLÁKAT.

Erzsébet emlékfák megjelölésére Legeltetési és más tilalmi táblákat bármely nyelven, esetleg egyszerre három nyelven is tartós anyagból, lemoshatlan festéssel legjutányosabban készít

Winkler Gusztáv

Szászsebesen.

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherczeg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közreboicsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDO ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönben felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelőik legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGARI RUHÁK

a legújabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Övjuk igen tisztelt megrendelőinket oly cézegektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának. Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.
Ő császári és királyi Fensége József főherczeg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája

Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálok és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

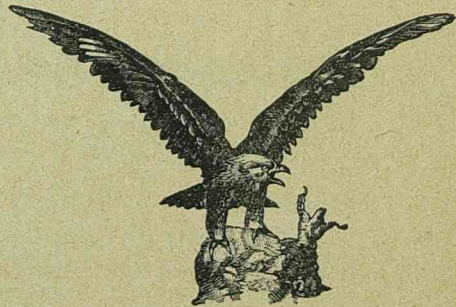
BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRAS
FELTÁLLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRAKNAK STB. STB.

ÓRAK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KESZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szörmés vadat kitömésre.

Jutányos árak, kitűnő munka, művészi kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászati képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.